

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA ZUNANJE
IN EVROPSKE ZADEVE**

URESNIČEVANJE ZAVEZ PRVEGA VRHA ZA DEMOKRACIJO

Področje 1: OBRAMBA PRED AVTORITARIZMOM

Na področju medijev je bila najpomembnejša naloga zmanjšanje vpliva politike na javne medije, v prvi vrsti na javno RTV in Slovensko tiskovno agencijo (STA). Z novelo zakona o RTV Slovenija, ki je trenutno v presoji Ustavnega sodišča, je predvideno bistvena sprememba načina upravljanja javne radiotelevizije, saj večine članov nadzornega in programskega sveta RTV ne bi več imenoval Državni zbor, ampak bi pravico do imenovanja vseh svetnikov in svetnic enotnega sveta zavoda dobili zaposleni in civilnodružbene organizacije. Posledično bi strankarska politika bistveno težje neposredno vplivala na vodenje in delovanje RTV.

Konec lanskega leta je bila odpravljena uredba, po kateri je morala STA obračunavati svoje javne službe po številu objavljenih novic in fotografij, kar je omogočalo politične pritiske na delo agencije in njeno finančno izčrpavanje. S tem je bila novinarjem in novinarkam STA ponovno zagotovljena večja avtonomija pri opravljanju dela, torej obveščanja splošne javnosti. V kratkem bodo pripravljene spremembe zakona o STA, s katerimi bodo natančneje opredeljen način financiranja STA ter okrepljena njena finančna in uredniška avtonomija.

Za svobodnejše delovanje slovenskih medijev je pomembno tudi uvajanje direktive o strateških tožbah zoper sodelovanje javnosti (SLAPP), ki bo novinarje in medije zaščitilo, saj so le-te zaradi pomanjkanja kadrov in finančnih sredstev še zlasti nevarne za manjše neodvisne medije. Pripravljen bo razpis za kontaktno točko za pomoč pri tožbah SLAPP.

Oblikovana je bila vladna skupina za omejevanje sovražnega govora, saj ostajajo novinarji, predvsem pa novinarki, pogosta tarča napadov in groženj. Omejevanje širjenja sovražnega govora (spodbujanje k neenakopravnosti in nestrpnosti) je delno zajeto že v veljavnem zakonu o medijih, ki pa ne regulira delovanje na internetu, vključno s spletnimi forumi in komentarji pod članki ter velike digitalne platforme.

Slovenija je nadaljevala s prizadevanji za okrepitev dejavnosti na področju boja proti dezinformacijam ter kriminalizaciji sovražnega govora. Prizadevala si je za sočasno varovanje prostega dostopa do informacij in svobodo izražanja. Izvajala je programe in sodelovala s strokovnimi zainteresiranimi stranmi za izboljšanje digitalne pismenosti. Preko projektov mednarodnega razvojnega sodelovanja je nadaljevala s krepitvijo družbene odpornosti v boju proti dezinformacijam v državah Zahodnega Balkana. Vselej je nasprotovala izklapljanju interneta za boj proti dezinformacijam ali javnim nemirom.

Slovenija je še naprej krepila sodelovanje s širokim spektrom nevladnih organizacij (NVO) in spodbujala delovanje pluralne družbe.

Slovenija je bila aktivna v prizadevanjih za zaščito svobodnih in poštenih volitev, tako s podporo Uradu OVSE za demokratične institucije in človekove pravice (ODIHR), kot tudi v okviru EU opazovalnih misij, in s tem spodbujala izvedbo demokratičnih volitev po svetu. V misije za opazovanje volitev je bilo napotenih več dolgoročnih in kratkoročnih opazovalcev organizirani pa so bili tudi tečaji za usposabljanje opazovalcev. Slovenija je okrepila priporočila in tehnično pomoč državam, ki se soočajo s pomanjkljivostmi v volilnem procesu

Slovenija je kot zagovornica učinkovitega multilateralizma z osrednjo vlogo Organizacije združenih narodov nadaljevala s številnimi aktivnostmi v multilateralnih forumih. Pri tem si poleg zavzemanja za večjo učinkovitost dela OZN prizadeva za večjo vključenost vseh akterjev, legitimnost in transparentnost mednarodnega odločanja. Pri tem igra pomembno vlogo tudi solidarnost in skladno s tem je Slovenija trikratno povečala humanitarno pomoč, podvojila podnebno financiranje ter šestkratno povečala prispevke za prehransko varnost in bila med največjimi donatorji cepiv proti Covid-19 gledano po številu prebivalcev (*per capita*).

Slovenija je bila dejavna v mednarodnih odnosih pri krepitvi strpnosti in medsebojnega spoštovanja, zaščititi prebivalstva pred grozodejstvi. Kot pobudnica načela odgovornosti zaščititi (R2P) je s preventivnimi dejavnostmi ozaveščala o primarni odgovornosti držav, da zaščitijo prebivalstvo pred negativnimi družbenimi procesi, ki lahko vodijo v grozodejstva. Kot članica Mednarodne zveze za spomin na holokavst (IHRA) je izvajala projekte usposabljanja učiteljev o poučevanju holokavsta in njegovih posledicah, kot tudi prevedla gradiva za ozaveščanje v slovenski jezik. Podpirala je tudi projekte, ki širijo idejo o strpnosti in pomen spoštovanja, tako medsebojnega kot različnosti.

Področje 2: BOJ PROTI KORUPCIJI, GOSPODARSKEMU IN ORGANIZIRANEMU KRIMINALU

Slovenija je državam Zahodnega Balkana prenesla strokovne izkušnje v zvezi z operativnimi in strateškimi analizami s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma (PPD/FT), zlorabo virtualnih valut in modernih tehnologij za PPD/FT ter finančne preiskave s področja PPD/FT. Nudila je tudi strokovno pomoč pri pripravah na peti krog ocenjevanja v okviru posebnega odbora strokovnjakov Sveta Evrope za ocenjevanje učinkovitosti sistemov preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma (MONEYVAL), in pri izmenjavi izkušenj v zvezi z novimi trendi in tipologijami.

Slovenija bo še naprej spodbujala odgovorno ravnanje držav pri uporabi informacijsko-komunikacijske tehnologije in s tem krepitev mednarodnega miru in varnosti v kibernetnem prostoru. V okviru procesov OZN podpira predlog Akcijskega načrta za krepitev odgovornega ravnanja držav v kibernetnem prostoru.

Področje 3: SPODBUJANJE ČLOVEKOVIH PRAVIC DOMA IN V TUJINI

Slovenija je krepila prizadevanja za spoštovanje človekovih pravic v Svetu ZN za človekove pravice (SČP) in v Generalni skupščini OZN. Izvajala je projekte mednarodnega razvojnega sodelovanja, ki so namenjeni promociji (1) enakosti spolov in opolnomočenja žensk, (2) svobode veroizpovedi ali prepričanja, (3) izobraževanja o človekovih pravicah, (4) dostopa do čiste vode in sanitarij ter (5) krepitev vloge mediacije.

Slovenija je v jedrni skupini držav pobudnic proglasitve nove univerzalne pravice do čistega, zdravega in trajnostnega okolja (R2HE). Prav tako je med vodilnimi državami na področju naslavljanja starejših in zagovornica oblikovanja novega zavezujočega mednarodnega instrumenta za varstvo človekovih pravic starejših oseb. Še naprej je aktivna na področju izobraževanja, tudi otrok, za človekove pravice, kot tudi zaščite pravic manjšin. Poleg politične podpore promociji enakosti spolov in opolnomočenja žensk je tudi povečala svoje prispevke mednarodnim organizacijam.

Slovenija je v luči prizadevanj za oblikovanje ustreznih politik in ukrepov za enakost spolov, promocijo in zaščito človekovih pravic posameznikov v ranljivih okoliščinah sprejela novo resolucijo o nacionalnem programu za enake možnosti žensk in moških, oblikovala ter okrepila politike za utrjevanje zavez za odpravo nasilja nad ženskami doma in v tujini, izvajala aktivnosti na področju celovitega urejanja in uresničevanja človekovih pravic starejših, tudi v kontekstu digitalnega opismenjevanja. V okviru opolnomočenja določenih ranljivih skupin si bo tudi v bodoče prizadevala povečati vpis v izobraževalne programe in število zaposlenih na področju informacijsko-komunikacijske tehnologije in sorodnih interdisciplinarnih študijev, in sicer s posebno pozornostjo glede vpisa deklet na te študije. Posodobila je Resolucijo o nacionalnem programu za enake možnosti žensk in moških in okrepila dialog s civilno družbo. V okviru Mreže programov na področju preprečevanja nasilja je Slovenija sofinancirala programe na področju preprečevanja nasilja, med drugim tudi na področju nasilja nad starejšimi. Na področju zagotavljanja pravic starejših je sprejela novo Strategija za obvladovanje demence, kot tudi spodbujala pozitivno predstavo o starejših, izvajala se je Digitalizacija javnih zavodov.

Na področju preprečevanja in boja proti trgovini z ljudmi je izvajala naloge določene v Akcijskem načrtu za boj proti trgovini z ljudmi za obdobje 2021-2022. Imenovala je novega nacionalnega koordinatorskega za boj proti trgovini z ljudmi in sprejela Akcijski načrt za boj proti trgovini z ljudmi za

obdobje 2023-2024. Medresorska delovna skupina za boj proti trgovini z ljudmi je poleg rednih aktivnosti obravnavala tudi področje prisilnega dela in načrtovala preventivne aktivnosti, usmerjene v informiranje državljanov Ukrajine in ozaveščanje splošne javnosti o trgovini z ljudmi. Sprejete so bile Smernice za inšektorje za delo, namenjene lažjemu odkrivanju in prepoznavi žrtev trgovine z ljudmi. Skladno z določili Zakona o ratifikaciji Konvencije Sveta Evrope o ukrepanju proti trgovini z ljudmi je financirala projekte na področju oskrbe žrtev trgovine z ljudmi, njihove namestitve in nudenja podpore žrtvam trgovine, in sicer sta se izvajala projekta oskrbe žrtev trgovine z ljudmi v kriznem in varnem prostoru ter program reintegracije žrtev. V Kazenski zakonik je dokončno prenesla določbe EU Direktive o preprečevanju trgovine z ljudmi in boju proti njej ter zaščititi njenih žrtev.

Nadaljevala je s prizadevanji za izboljšanje socialno-ekonomskega položaja pripadnikov romske skupnosti ter za ustvarjanje razmer za izboljšanje njihove socialne vključenosti in njihovega opolnomočenja. Še naprej bo izvajala ukrepe in spodbujala romsko skupnost v smeri njene polne vključenosti in enakopravnosti v slovenski družbi, po načelu, da človekove pravice in odgovornosti ter vladavina prava veljajo enako za vse državljane. Na področju enakih možnosti žensk in moških je financirala projekte za zmanjševanje neenakosti in krepitve virov moči romskih žensk. Prizadevala si je za izboljšanje socialno-ekonomskega položaja pripadnikov romske skupnosti ter ustvarjala razmere za izboljšanje njihove socialne vključenosti in opolnomočenja, med drugim tudi s sofinanciranjem večnamenskih romskih centrov. S programi socialne aktivacije je prispevala k izboljšanju socialne vključenosti dolgotrajno brezposelnih in oseb s kompleksno socialno problematiko ter k povečanju njihovih zaposlitvenih možnosti, med drugim tudi z namenom socialne aktivacije romskih žensk.

Skladno s svojimi zavezami je štela človekove pravice in temeljne svoboščine v kontekstu novih tehnologij in umetne inteligence. Na področju razvoja in uporabe le-teh uveljavljala pristop, ki temelji na spoštovanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin, s poudarkom na zasebnosti, dostojanstvu, pravici do poštenega sojenja, varstvu pravic potrošnikov in nediskriminaciji, ter zaupanju v nove tehnologije. Leta 2021 je bil sprejet Nacionalni program spodbujanja razvoja in uporabe umetne inteligence do leta 2025, s katerim se zavezuje k uvajanju umetne inteligence v človekovo dobro in dobro družbe. Angažirala se je pri oblikovanju regulacije umetne inteligence v EU ter pri oblikovanju mednarodnih standardov v okviru mednarodnih organizacij.

Slovenija je sodelovala z Uradom Visoke komisarke OZN za človekove pravice (UVKČP) za razširitev zavez na področju odgovornega poslovnega ravnanja na tehnološka podjetja. Na podlagi Nacionalnega akcijskega načrta za spoštovanje človekovih pravic v gospodarstvu je zasledovala cilje Smernic OZN za spoštovanje človekovih pravic v gospodarstvu.

NOVE ZAVEZE SLOVENIJE

Slovenija najavlja nadaljnje zaveze:

Slovenija se zavezuje, da bo nadaljevala s prizadevanji na področju preprečevanja nasilja v družini in nasilja nad ženskami:

- Zavezuje se k sprejetju nove Resolucije o nacionalnem programu preprečevanja nasilja v družini in nasilja nad ženskami 2023-2028.
- Prizadevala si bo okrepiti sodelovanje z NVO na področju nasilja v družini.
- Prizadevala si bo okrepiti izobraževanja na področju problematike nasilja v družini.

Slovenija se zavezuje, da bo nadaljevala s prizadevanji na področju preprečevanja trgovine z ljudmi in boja proti njej in bo izvajala aktivnosti v skladu z Akcijskim načrtom za boj proti trgovini z ljudmi za obdobje 2023-24:

- Na področju preventivnega delovanja bo poleg ozaveščanja splošne in strokovne javnosti posebna pozornost namenjena ozaveščanju rizične ciljne skupine otrok in mladoletnikov o problematiki trgovine z ljudmi ter zasebnega sektorja o prisilnem delu.
- Prizadevanja bodo usmerjena tudi v učinkovito odkrivanje in preiskovanje vseh oblik kaznivega dejanja trgovine z ljudmi in v uspešen pregon storilcev.
- Policija bo v okviru zmožnosti izvajala tudi dejavnosti za odkrivanje tovrstnih kaznivih dejanj v kibernetnem prostoru.

- Še naprej bo zagotavljala ustrezno zaščito in pomoč žrtvam trgovine z ljudmi v skladu z Zakonom o ratifikaciji Konvencije Sveta Evrope o ukrepanju proti trgovini z ljudmi.
- Pozorna bo na ukrepe, ki omogočajo ponovno vključevanje žrtev v družbo, pri čemer bo tesno sodelovala s civilno družbo.
- Nadaljnje bo krepila sodelovanje z državami izvora in tranzita žrtev trgovine z ljudmi, kot tudi z mednarodnimi in regionalnimi partnerji.

Slovenija bo nadaljevala s prizadevanji za izboljšanje položaja romske skupnosti na vseh področjih družbenega življenja:

- Z uresničevanjem Nacionalnega programa ukrepov Vlade Republike Slovenije za Rome za obdobje 2021–2030 bo krepila svojo zavezanost cilju izboljšanja socialno-ekonomskega položaja pripadnikov romske skupnosti, ustvarjanja razmer za izboljšanje njihove socialne vključenosti in njihovo opolnomočenje ter polno vključenost in enakost v slovenski družbi.

Slovenija bo nadaljevala z ukrepi za krepitev pluralne družbe:

- Po izteku Strategije razvoja nevladnih organizacij in prostovoljstva do leta 2023 bo sprejela novo Strategijo razvoja nevladnih organizacij 2024-28, ki bo oblikovana v participativnem procesu, nadaljevala bo usmeritev pretekle strategije ter ustvarjala pogoje za krepitev pluralne civilne družbe.

Slovenija bo aktivna na področju spoštovanja človekovih pravic v gospodarstvu:

- Zavezuje se, da bo sprejela ukrepe, ki bodo podprli dvig konkurenčnosti na področju javnega naročanja.

Slovenija bo nadaljevala z aktivno vlogo na področju digitalne preobrazbe in prispevala k oblikovanju mednarodnih standardov za zaščito človekovih pravic v kontekstu novih tehnologij in umetne inteligence:

- Še naprej bo aktivno vključena v oblikovanje regulacije, standardov in politik umetne inteligence v mednarodnih organizacijah, tako s sodelovanjem pri oblikovanju regulacije umetne inteligence na ravni EU, kot tudi pri Konvenciji o umetni inteligenci v okviru Sveta Evrope, ter v OECD-ju pri razvoju dobrih praks za zaupanja vredno umetno inteligenco.
- Ostala bo zavezana zaščiti človekovih pravic in temeljnih svoboščin v kontekstu novih tehnologij in umetne inteligence, s poudarkom na zasebnosti, dostojanstvu, pravici do poštenega sojenja, varstvu pravic potrošnikov in nediskriminaciji ter zaupanju v nove tehnologije.
- Aktivno bo krepila kibernetško varnost, tudi v sodelovanju z mednarodnimi partnerji.

Slovenija bo okrepila neodvisnost medijev z:

- Ustrezno prenavo medijske zakonodaje, predvsem zakona o medijih in zakona o STA.
- Pripravo medijske sheme za pomoč novinarstvu.
- Vzpostavitev spletnega mesta s podatki o realnih lastnikih medijev in podatki o državnem oglaševanju.

V okviru mednarodnih odnosov bo Slovenija:

- Na področju varnosti, človekovih pravic in razvojno-humanitarnih aktivnosti spodbujala uveljavljanje pravic žensk in enakosti spolov, skladno z novo zunanjepolitično strategijo, ki bo vključevala elemente feministične zunanje politike.
- Podpirala bo izvajanje agende ženske, mir in varnost, tako z lastnimi aktivnostmi, kot v okviru multilateralnih forumov, kjer bo izpostavljala tudi pomen preprečevanja spolnega nasilja v konfliktih. V pripravi je nov nacionalni akcijski načrt za izvajanje resolucij VS OZN o ženskah, miru in varnosti.
- Maja 2023 bo gostila diplomatsko konferenco za sprejem Konvencije o mednarodnem sodelovanju pri preiskavah in pregonu genocida, zločinov proti človečnosti, vojnih zločinov in drugih mednarodnih hudodelstev (Konvencija MLA)
- V okviru Centra za izobraževanje in usposabljanje za sodelovanje v mirovni operaciji in misijah (POTC) bo izvajala usposabljanja o enakosti spolov in vključevanju žensk v mirovne operacije in misije, kot tudi vplivu podnebni spremembi na izvajanje le-teh.

- Kot članica Ekonomsko-socialnega sveta OZN (ECOSOC) v obdobju 2023-25 si bo prizadevala za uresničevanje Agende za trajnostni razvoj do leta 2030 (Agenda 2030) in prispevala k iskanju ustreznih rešitev za globalne izzive.
- Še naprej bo promovirala povezovanje življenjskega okolja s človekovimi pravicami, na podlagi resolucije OZN za priznanje pravice do čistega, zdravega in trajnostnega okolja, kot tudi njeno implementacijo in uveljavitev na globalni ravni.
- Nadaljevala bo s promocijo, spoštovanjem in uveljavljanjem mednarodnega humanitarnega prava (IHL) in humanitarnih načel v oboroženih konfliktih.